

ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ І ДОЦІЛЬНОСТІ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ КРАЩИХ ПРАКТИК ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У ВІТЧИЗНЯНЕ ЗАКОНОДАВСТВО¹

ASSESSMENT OF THE POSSIBILITY AND FEASIBILITY OF IMPLEMENTING THE BEST PRACTICES OF FOREIGN COUNTRIES IN THE FIELD OF COMBATING CORRUPTION INTO DOMESTIC LEGISLATION

Малетова О.С., д.ю.н., доцент,
завідувачка кафедри кримінально-правових дисциплін та судочинства
Сумський державний університет

Тимошенко О.О., аспірантка адміністративного,
господарського права та фінансово-економічної безпеки
Сумський державний університет

У статті досліджено актуальну проблему адаптації та імплементації кращих зарубіжних практик у сфері протидії корупції до національного законодавства України. Здійснено порівняльний аналіз підходів, що застосовуються в успішних антикорупційних стратегіях провідних країн – Сінгапуру, Грузії, Румунії, Швеції, Південної Кореї та держав Північної Європи. Розкрито особливості інституційного дизайну, цифрових трансформацій, публічної підзвітності, прозорості бюджетного процесу, механізмів контролю за доброчесністю публічних службовців, а також ефективності правоохоронних структур. Особливу увагу приділено тому, як зазначені моделі корелюють із українськими правовими, управлінськими та політичними реаліями. Висвітлено ключові критерії оцінки доцільності імплементації іноземного досвіду: нормативна сумісність, інституційна здатність до прийняття змін, рівень суспільної довіри, політична воля та стратегічна сталість. Узагальнено сильні сторони таких практик, а також проаналізовано ризики механічного запозичення без урахування локального контексту. Обґрунтовано, що результативна імплементація потребує синтезу системного, компаративного та правотворчого підходів. Автор наголошує на необхідності критичного та гнучкого ставлення до запозичень, з урахуванням особливостей вітчизняної правової доктрини, управлінської культури та рівня розвитку громадянського суспільства. Зроблено висновок, що ефективне протидіяння корупції потребує не лише технічного перенесення успішних інструментів, а й глибокої рефлексії над умовами їхньої реалізації в українських реаліях.

Також підкреслено важливість забезпечення дієвого зворотного зв'язку між антикорупційною політикою, практикою її реалізації та науково-експертною оцінкою, що дозволить формувати динамічну модель правового реагування на новітні виклики у сфері доброчесності. Такий зв'язок має базуватись не лише на кількісних показниках, а й на якісних характеристиках – довірі громадян до інституцій, здатності контролюючих органів до незалежного нагляду, стабільності правозастосування. У цьому контексті особливе значення мають неформальні чинники, зокрема культура відповідальності в публічному секторі, громадянська активність та участь аналітичних центрів у формуванні антикорупційної повістки. Оцінка ефективності повинна охоплювати як наявні нормативні механізми, так і здатність системи до інституційного навчання та виправлення виявлених вад. У підсумку, імплементація зарубіжних практик розглядається не як разова трансформація, а як поетапний, стратегічно обґрунтований процес, що потребує міждисциплінарного супроводу та постійного переосмислення цілей, засобів і наслідків антикорупційної політики в контексті сталого демократичного розвитку.

Ключові слова: протидія корупції, антикорупційна політика, кращі практики зарубіжних країн, імплементація норм, міжнародний досвід, антикорупційне законодавство, інституційна спроможність, адаптація правових моделей, система стримувань і противаг, доброчесність публічної служби, цифровізація управління, оцінка ефективності реформ.

The article explores the pressing issue of adapting and implementing best international practices in the field of anti-corruption into the national legal framework of Ukraine. A comparative analysis is conducted of the approaches employed in successful anti-corruption strategies of leading countries – Singapore, Georgia, Romania, Sweden, South Korea, and the Nordic states. The study reveals the specific features of institutional design, digital transformations, public accountability, budget transparency, mechanisms for monitoring the integrity of public officials, and the effectiveness of law enforcement institutions. Particular attention is given to how these models correlate with Ukrainian legal, administrative, and political realities. Key criteria for evaluating the feasibility of implementation are highlighted, including normative compatibility, institutional capacity for change, the level of public trust, political will, and strategic sustainability. The strengths of these practices are summarized, while risks associated with their mechanical transfer without contextual adaptation are also analyzed. It is argued that effective implementation requires a synthesis of systemic, comparative, and regulatory approaches. The author emphasizes the necessity of a critical and flexible attitude toward foreign models, considering the specificities of the national legal doctrine, administrative culture, and the level of development of civil society. The conclusion asserts that effective anti-corruption efforts involve not only technical transfer of successful tools but also a deep reflection on the conditions for their realization within the Ukrainian context.

The article also stresses the importance of ensuring effective feedback between anti-corruption policy, its practical implementation, and academic-expert evaluation, enabling the formation of a dynamic legal response model to emerging integrity-related challenges. This feedback should be based not only on quantitative indicators but also on qualitative parameters – citizens' trust in institutions, the ability of oversight bodies to conduct independent monitoring, and the consistency of legal enforcement. In this context, informal factors play a key role, such as a culture of responsibility in the public sector, civic engagement, and the involvement of analytical centers in shaping the anti-corruption agenda. The evaluation of effectiveness should encompass both the current legal mechanisms and the system's capacity for institutional learning and correction of identified shortcomings. Ultimately, the implementation of foreign practices should not be perceived as a one-time transformation but as a gradual, strategically justified process requiring interdisciplinary support and continuous reassessment of the goals, instruments, and consequences of anti-corruption policy within the framework of sustainable democratic development.

Key words: anti-corruption policy, combating corruption, best practices of foreign countries, implementation of legal norms, international experience, anti-corruption legislation, institutional capacity, adaptation of legal models, system of checks and balances, integrity of public service, digital governance, reform effectiveness assessment.

¹ Стаття написана в рамках проєкту «Корупція в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови: оптимальна модель протидії» (номер державної реєстрації 0124U000556) та проєкту «Інституційна консолідація через правову синергію: забезпечення національної безпеки в кризових умовах» (номер державної реєстрації 0125U001542).

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформації публічної влади та утвердження принципів відкритості, доброчесності й правовладдя, протидія корупції постає одним із ключових викликів для державної політики в Україні. Системна корупція, що проникла в усі рівні управління, зумовлює дефіцит суспільної довіри, уповільнює інституційний розвиток та гальмує інтеграцію в європейський правовий простір. У зв'язку з цим усе більш актуальною стає оцінка можливості та доцільності імплементації перевірених зарубіжних моделей, які довели свою ефективність в інших юрисдикціях.

Країни з різними правовими системами та інституційними передумовами, як Сінгапур, Грузія, Румунія, Швеція та ширше – держави Північної Європи, а також Південна Корея – продемонстрували альтернативні, але результативні способи побудови інфраструктури доброчесності. Їхній досвід включає правові та культурно-організаційні чинники запозичення стратегії антикорупції.

У цьому контексті постає потреба в не лише технічному аналізі інструментів і практик, але й у розробці методологічної основи для порівняльного аналізу та адаптації антикорупційних рішень, що забезпечуватимуть інституційно сталу інтеграцію в українське законодавче поле. Саме цим питанням присвячено основний виклад статті.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Питання оцінки можливостей та доцільності імплементації кращих практик зарубіжних держав у сфері протидії корупції у вітчизняне законодавство розглядалося переважно українськими науковцями.

Виділяємо праці таких вчених, як Д. Швець, Я. Швидкий, К. Ростовська, К. Юртаєва, Т. Супрун-Ковальчук, О. Калітенко, Д. Калмиков, І. Коліушко та ін. Тут розглянуті актуальні питання рецепції європейських практик запобігання корупції в український інституційно-правовий механізм, проаналізовано ключові аспекти протидії корупції в Україні на сучасному етапі, запропоновано моделі запобігання та протидії корупції в Україні в умовах демократизації публічного управління та суспільства, визначено порядок та специфіку імплементації міжнародних стандартів протидії корупції у вітчизняне правове, інституційне, соціальне, політичне поле.

Метою статті є комплексна оцінка можливості та доцільності імплементації найефективніших антикорупційних практик зарубіжних держав (Сінгапуру, Грузії, Румунії, Швеції та країн Північної Європи, а також – Південної Кореї) у вітчизняне законодавство з урахуванням правових, інституційних і культурно-соціальних особливостей українського контексту.

Виклад основного матеріалу. Однією з ключових тенденцій сучасної антикорупційної політики, як на рівні наукової теорії, так і на рівні практики державного управління, виступає оцінка можливостей та доцільності імплементації кращих зарубіжних практик у сфері протидії корупції. У науковій літературі ця дефініція трактується як складний

міждисциплінарний процес, що поєднує правову адаптацію, інституційну відповідність та соціокультурну прийнятність управлінських рішень, успішно апробованих в інших державах, з метою їх інтеграції у національне середовище. Дослідники антикорупційної політики (Т. Андерс, Р. Дженкінс, К. Роуз-Акерман) [1, с. 133; 2, с. 19; 3, с. 21] вважають, що така оцінка не є механічним процесом запозичення, а потребує критичного порівняльного аналізу ефективності, структурної відповідності й імовірності реалізації. У межах політичної науки, зокрема в працях І. Дженкінса [2, с. 20] та С. Осборна [4, с. 312], імплементація кращих практик визначається як елемент політичної адаптації, що забезпечує динамічну модернізацію інституцій через запозичення успішних моделей з урахуванням національного контексту.

Водночас в Україні актуальність такого підходу зумовлюється низкою чинників, серед яких домінують високий рівень суспільного запиту на ефективну протидію корупції, потреба у підвищенні довіри до органів державної влади, євроінтеграційний курс держави, зобов'язання в межах міжнародних антикорупційних ініціатив, а також незадовільна результативність чинних внутрішніх антикорупційних механізмів. В свою чергу Україна, як держава з перехідною економікою та складною політичною історією, виявилася особливо вразливою до системної корупції, яка суттєво гальмує процеси інституційного розвитку, економічного зростання та національної безпеки. Зазначеним створюється об'єктивна потреба у дослідженні тих іноземних підходів, що довели свою ефективність у подоланні аналогічних викликів. У даному контексті досвід таких країн, як Сінгапур, Грузія, Румунія, Швеція та інші північноєвропейські держави, Південна Корея може бути цінним джерелом практик, орієнтованих на досягнення прозорості, підзвітності та нульової толерантності до корупції.

З огляду на зазначене, стає очевидною необхідність концептуалізованого порівняльного аналізу механізмів антикорупційної політики у вибраних країнах. Такий аналіз дозволяє виявити не лише інституційні подібності та відмінності, а й соціальні та культурні передумови, що обумовлюють успішність імплементації окремих управлінських рішень. Завданням нашої наукової розвідки, таким чином, є не лише систематизація ключових елементів зарубіжного досвіду, але й формування аналітичного підґрунтя для його легіслативної імплементації.

У табл. 1 ми відобразили прецедентність інтеграції іноземних антикорупційних практик в українське законодавство, ураховуючи доктрину.

Надалі пропонуємо зосередитися безпосередньо на проблематичному аспекті можливості та доцільності імплементації кращих практик зарубіжних держав у сфері протидії корупції у вітчизняне законодавство.

На наше переконання, становлення ефективної антикорупційної політики в Україні вимагає не лише розбудови внутрішніх інституцій, але й активного залучення зовніш-

Таблиця 1

Інтеграція іноземних антикорупційних практик в Україні, розроблено авторами на основі аналізу матеріалів [1, с. 133; 2, с. 19; 3, с. 21]

Концепція доктрини	Практичне упровадження
Оцінка доцільності імплементації іноземних антикорупційних підходів	Проведення національного аудитування корупційних ризиків
Правова та інституційна адаптація управлінських рішень	Адаптація моделей антикорупційних органів за зразком Сінгапуру чи Грузії
Критичний порівняльний аналіз ефективності та структурної відповідності	Вибірково-пілотне сегментоване задіяння перевірених практик секторально
Політична адаптація моделей у межах національного контексту	Локалізація скандинавських принципів прозорості в державному управлінні
Орієнтація на соціокультурну прийнятність механізмів боротьби з корупцією	Враховування ментальних особливостей у процесі впровадження норм

нього досвіду, який довів свою результативність у країнах із подібними викликами. Поруч із тим, імплементація іноземних антикорупційних практик не може бути механічною, адже потребує критичного аналізу структурної відповідності, правової інтегрованості, політичної доцільності й соціокультурної адаптивності [5, с. 32; 6, с. 103; 7, с. 77]. Серед держав, чий досвід привертає особливу увагу, вирізняється Сінгапур із моделлю *Corrupt Practices Investigation Bureau* (CPIB), що поєднує функції превенції та переслідування корупційних правопорушень, діє автономно і підпорядковується безпосередньо прем'єр-міністру. Попри обмеження імплементації повного функціонального обсягу CPIB в українську правову систему (з огляду на конституційний принцип поділу влади та демократичні гарантії), можливим є запозичення окремих елементів цієї моделі, таких як організаційна незалежність, стабільне фінансування та стратегічна орієнтація на запобігання корупції.

Грузинська антикорупційна трансформація початку 2000-х рр. відзначалася дерегуляцією, цифровізацією послуг, повною заміною кадрового складу в силових органах та радикальним демонтажем корупційних практик у публічному адмініструванні [8, с. 31]. Український контекст передбачає обмежену можливість реалізації настільки ж рішучих заходів через складну адміністративну структуру, політичну фрагментованість та наявність глибоко вкорінених мереж впливу. Водночас елементи моделі Грузії – такі як цифровізація сервісів, спрощення регуляторних процедур, зменшення дозвільного тиску – можуть бути імplementовані шляхом внесення змін до чинного законодавства про адміністративні послуги, державну службу та поліцію.

Румунський досвід демонструє високу ефективність інституційної автономії в межах прокуратурної моделі: створений Національний антикорупційний директорат (DNA) функціонує в межах Генеральної прокуратури, однак має високий рівень самостійності. Завдяки цьому стало можливим переслідування високопосадовців, зокрема з парламенту та уряду, що позитивно вплинуло на сприйняття верховенства права серед населення [7, с. 79]. В Україні вже функціонують аналогічні за призначенням органи – Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) і Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП), однак їхня автономність є меншою, а інституційні процедури формування керівного складу та взаємодії з Офісом Генерального прокурора викликають питання щодо незалежності. З цієї точки зору доцільним видається внесення змін до Закону України «Про прокуратуру» № 1697-VII та інших суміжних актів з метою забезпечення повної процесуальної автономії антикорупційних органів, а також запровадження механізмів громадського й міжнародного нагляду.

Своєю чергою країни Скандинавії, як-от Швеція, Данія, Норвегія, Фінляндія характеризуються мінімальним рівнем корупції, що забезпечується через глибоко вкорінену культуру прозорості, низький рівень дискрецій, високий рівень довіри до інституцій та ефективні механізми суспільного контролю [6, с. 130]. У шведському випадку, дієвим виявився Закон про доступ до публічної інформації, ухвалений ще у XVIII ст. (*Tryckfrihetsförordningen 1766*) [9], що покладає на органи публічної влади обов'язок відкритого оприлюднення більшості управлінських документів. Натомість, в Україні, не дивлячись на факт ухвалення Закону «Про доступ до публічної інформації» № 2939-VI, його реалізація ускладнюється відсутністю ефективних санкцій, формальним характером звітності та недостатнім захистом викривачів. Імплементація скандинавських елементів можлива за умови посилення практичної дії чинного законодавства, зокрема – через підвищення ролі НАЗК, запровадження кримінальної відповідальності за перешкоджання доступу до інформації, а також розширення системи державного аудиту та моніторингу.

Натомість, у Південній Кореї функціонує гібридна антикорупційна модель, що поєднує цифровий контроль, відкритість реєстрів, високий рівень електронного врядування та інституційну автономність антикорупційних органів. Впровадження *Corruption Investigation Office for High-ranking Officials* (CIO) у 2021 р. відокремило антикорупційну юрисдикцію щодо чиновників найвищого рангу від звичайної прокуратури, що дозволило мінімізувати конфлікт інтересів [10, с. 81]. В українських реаліях такий підхід може бути відтворений шляхом технологічного посилення системи е-декларування, автоматизованого обміну між державними реєстрами, запровадження AI-аналітики ризиків та забезпечення прозорості електронних транзакцій державних суб'єктів. Паралельно, необхідним є також перегляд процедури формування керівництва антикорупційних інституцій з урахуванням міжнародного досвіду і критеріїв об'єктивного конкурсного відбору.

Отже, виходячи із сукупності вищепроаналізованого інформаційного масиву, власне імплементація іноземного антикорупційного досвіду має відбуватись не через просте копіювання моделей, а через критичний добір структурно й нормативно сумісних рішень. Так, Україна потребує інтеграції елементів, що відповідають її правовій системі, політичному устрою та соціальній структурі. Серед найбільш реалістичних напрямів інтеграції – посилення інституційної незалежності антикорупційних органів, розвиток цифрових інструментів, антикорупційна просвіта та закріплення принципу невідворотності покарання для чиновників найвищого рангу.

Необхідність критичного аналізу можливостей імплементації зарубіжного досвіду у сфері протидії корупції обумовлюється як практичними викликами, що постають перед українською правовою системою, так і стратегічними пріоритетами держави на міжнародному рівні. У світлі курсу на євроінтеграцію, адаптацію до стандартів доброго врядування та дотримання принципів верховенства права, особливої актуальності набуває завдання вивчення юрисдикційно ефективних правових і управлінських механізмів. Також, постає потреба врахування інституційної сумісності, політичної волі, правової традиції та рівня суспільної довіри вимагає оцінки характеристик зарубіжних моделей та особливостей їхнього потенційного вбудовування нормативне поле України. Відтак, доцільно окреслити ключові особливості такого впровадження у формі узагальнюючої табл. 2.

Аналіз потенціалу імплементації зарубіжного досвіду протидії корупції в українське нормативне поле неможливий без урахування особливостей дії правового режиму воєнного стану. Відповідно до Указу Президента України № 64/2022 від 24.02.2022 р. «Про введення воєнного стану в Україні» [11], запроваджено комплекс обмежень у сфері прав людини, повноважень органів державної влади та адміністративного регулювання, що значно ускладнює процеси законодавчої реформи. Водночас, саме воєнний стан підсилює необхідність посилення підзвітності та прозорості у функціонуванні публічних інституцій, що логічно актуалізує дискурс антикорупційної трансформації.

Водночас, правовий режим воєнного стану передбачає можливість відступу від низки конституційних гарантій, зокрема щодо свободи доступу до публічної інформації, функціонування інститутів громадського контролю та відкритості публічних закупівель, що зумовлює загрозу інституційної стагнації у сфері добросовісного врядування, водночас відкриваючи простір для нормативного маневру, коли за рахунок обмеження звичайної процедурної складності може бути забезпечене пришвидшене впровадження окремих реформаторських положень (ст. 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII) [12].

На цьому тлі важливо підкреслити, що імплементація окремих іноземних моделей, як показано в попередньому

Впровадження зарубіжного антикорупційного досвіду в Україні, розроблено авторами на основі аналізу матеріалів [5, с. 32; 6, с. 103; 7, с. 77,9]

Заходи	Особливості реалізації	Ризики (регуляція)
Створення автономного антикорупційного органу (Сінгапур)	Передача широких повноважень новоствореному органу, підпорядкування безпосередньо вищому керівництву держави	Інституційна перевірка незалежності та баланс влади; аудит ефективності та бюджетна збалансованість
Підвищення оплати праці державних службовців	Запровадження конкурентної винагороди з прив'язкою до ефективності	
Масштабне кадрове оновлення правоохоронної системи (Грузія)	Набір нових кадрів за відкритими процедурами з ліквідацією старих корумпованих структур	Правові гарантії та інституційний контроль
Дерегуляція та спрощення адміністративних процедур	Оптимізація надання послуг, скорочення точок контакту громадянина з чиновником	Контроль за формуванням нових корупційних «лазівок», правовий аудит процедур
Поетапна цифровізація державних сервісів	Використання єдиних електронних платформ, підвищення прозорості процедур	Нормативний супровід цифровізації, незалежний технічний аудит
Запровадження автономного антикорупційного прокурорського органу (Румунія)	Надання прокуратурі спеціалізованих функцій із процесуальною автономією	Запровадження парламентського контролю; процедурний захист і недопущення політичного переслідування; контроль за формуванням нових корупційних «лазівок», правовий аудит процедур
Публічні розслідування справ проти високопосадовців	Формування довіри шляхом прозорості процесів	
Утвердження культури прозорості (Швеція, Північна Європа)	Законодавче забезпечення доступу до інформації, розвиток механізмів громадського контролю	
Підтримка викривачів	Юридичні гарантії, розробка анонімних каналів повідомлення	
Делегування частини розслідувальних повноважень незалежному органу (Південна Корея)	Створення нової інституції (CIO) для розслідування злочинів посадовців	

аналізі, потребує системного підходу до юридичної адаптації, насамперед шляхом кодифікації змін у підзаконні нормативно-правові акти або внесенням змін до спеціального антикорупційного законодавства. В умовах дії правового режиму воєнного стану, водночас, вказані дії можуть бути нормативно закріплені урядовими постановами чи актами Президента України з наступним доопрацюванням після завершення режиму обмежень.

Також викликає занепокоєння проблема балансування між антикорупційною активністю та концентрацією владних повноважень. З одного боку, централізація управлінських рішень в умовах загрози національній безпеці є обґрунтованою, проте саме в такий період зростає ризик корупційних зловживань з боку окремих органів влади, особливо в сферах оборонних закупівель, гуманітарної допомоги та відновлення інфраструктури. Враховуючи вищезазначене, постає необхідність у нормативному закріпленні дієвих запобіжників, які можуть бути адаптовані з міжнародної практики – зокрема, у сфері розмежування компетенцій, прозорості звітності та формування механізмів незалежного моніторингу.

У цьому контексті концепція впровадження зарубіжного досвіду потребує як інституційної реалістичності, так і нормативної гнучкості, що можливо лише за умов поетапного переходу від воєнного режиму до посткризового управління. При цьому слід враховувати не лише юридичну, а й політичну динаміку, що визначає реальні можливості трансформації нормативного середовища.

Висновки. Аналіз оцінки можливостей та доцільності імплементації кращих практик зарубіжних держав у сфері протидії корупції у законодавство України дозволить дійти наступних умовиводів.

По-перше, досвід таких держав, як Сінгапур, Грузія, Румунія, Швеція та Південна Корея, демонструє, що ефективна антикорупційна політика можлива лише за умови одночасного впровадження інституційної автономії, політичної волі, належного правозастосування та соціального

консенсусу. В умовах України найбільш релевантними виглядають елементи, пов'язані з цифровізацією послуг, створенням незалежних органів із спеціалізованими повноваженнями та поступовим формуванням культури доброчесності через освіту та просвітництво. Проте сліпе копіювання моделей без врахування українського соціально-правового контексту, зокрема рівня правової культури, інституційної спроможності та стану судової системи, є неприйнятним.

По-друге, правовий режим воєнного стану, введений на території України Указом Президента України № 64/2022 від 24.02.2022 р. та регламентований Законом України «Про правовий режим воєнного стану», передбачає тимчасові обмеження низки конституційних гарантій (ст. 8 нормативного документу), що, з одного боку, створює ризики для функціонування механізмів публічного контролю, доступу до інформації, прозорості діяльності державних органів, а з іншого – відкриває опціональний кластер можливостей для нормативної модернізації та прискореного реформування у сфері доброчесного врядування. Відтак, за рахунок звуження процедурної складності та переорієнтації законодавчого процесу на оперативні пріоритети, можлива поетапна імплементація реформ, які за умов звичайного функціонування держави потребували б значно довшого часу та суспільного консенсусу.

По-третє, імплементаційна придатність зарубіжного досвіду має оцінюватися не лише з погляду його результативності в первинній країні застосування, а й за критеріями адаптивності до чинного правопорядку, відповідності Конституції України, узгодженості з європейським правовим простором, а також здатності мінімізувати ризики правового нігілізму та надмірної концентрації владних повноважень. Особливо важливо забезпечити, щоб процес адаптації позитивних практик не перетворився на декоративну формалізацію або ж на інструмент вибіркового правозастосування в інтересах вузьких політичних груп. Імплемента-

ція має відбуватися за принципами правової визначеності, підзвітності та відкритого суспільного діалогу.

Таким чином, зважений, критично-орієнтований підхід до імплементації антикорупційного досвіду інших держав може суттєво посилити нормативну ефективність

українського законодавства у сфері запобігання корупції, за умови дотримання вимог верховенства права, процедурної легітимності та обов'язкового урахування особливостей воєнного стану як тимчасового, але визначального контексту.

ЛІТЕРАТУРА

1. Anders, T. Exporting Anti-Corruption Norms: The Role of the OECD and the United Nations. Berlin: Nomos, 2014. 267 p.
2. Jenkins, R. Institutionalizing Accountability: The Role of Anticorruption Agencies and Institutions in Development. Brighton: IDS Working Paper. № 78. 2007. 29 p.
3. Rose-Ackerman, S. Corruption and Government: Causes, Consequences, and Reform. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. 320 p.
4. Osborne S. P. The New Public Governance? London: Routledge, 2010. 416 p.
5. Klitgaard, R. Controlling Corruption. Berkeley; Los Angeles; London: University of California Press, 1988. 225 p.
6. Rothstein, B., Varraich, A. Making Sense of Corruption. Cambridge: Cambridge University Press, 2017. 192 p.
7. Mungiu-Pippidi, A. The Quest for Good Governance: How Societies Develop Control of Corruption. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. 298 p.
8. Kupatadze, A. Explaining Georgia's anti-corruption drive. European Security. Vol. 21 (1). 2012. P. 16–36.
9. Riksdag of Sweden. Tryckfrihetsförordningen (Freedom of the Press Act). 2023. 18 p.
10. Lee, J.H., Suh, J. Decentralisation and government trust in South Korea: Distinguishing local government trust from national government trust. Wiley Online Library: Asia Pac Policy Stud. 2021. Vol. 8. P. 68–93.
11. Указ Президента України № 64/2022 від 24.02.2022 р. «Про введення воєнного стану в Україні». Офіційний веб-портал Президента України. Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>
12. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12.05.2015 р. (поточна ред. від 14.05.2025 р.). Офіційний веб-портал Верховної Ради. Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>